

LAReS

*Lowlands
Archaeological
Research
Service*

Heraanleg sportvelden aan de Senatorlaan in Aarschot. Programma van Maatregelen

E.N.A. Heirbaut
T.R. Clerbaut

Colofon

Titel: Heraanleg sportvelden aan de Senatorlaan in Aarschot. Archeologienota.
Auteur: Elly N.A. Heirbaut & Tim R. Clerbaut
Grafische illustraties/GIS: LAReS

Rapportnummer: LAReS-rapport 299

Projectleider/ veldwerkleider: Elly N.A. Heirbaut
Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service
Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: maart 2020
Publicatieplaats: Halle-Zoersel

Illustratieverantwoording voorblad: Uitsnede uit de kaart van Ferraris (1771-1778)

© LAReS bvba. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

LAReS bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Deel II. Programma van Maatregelen

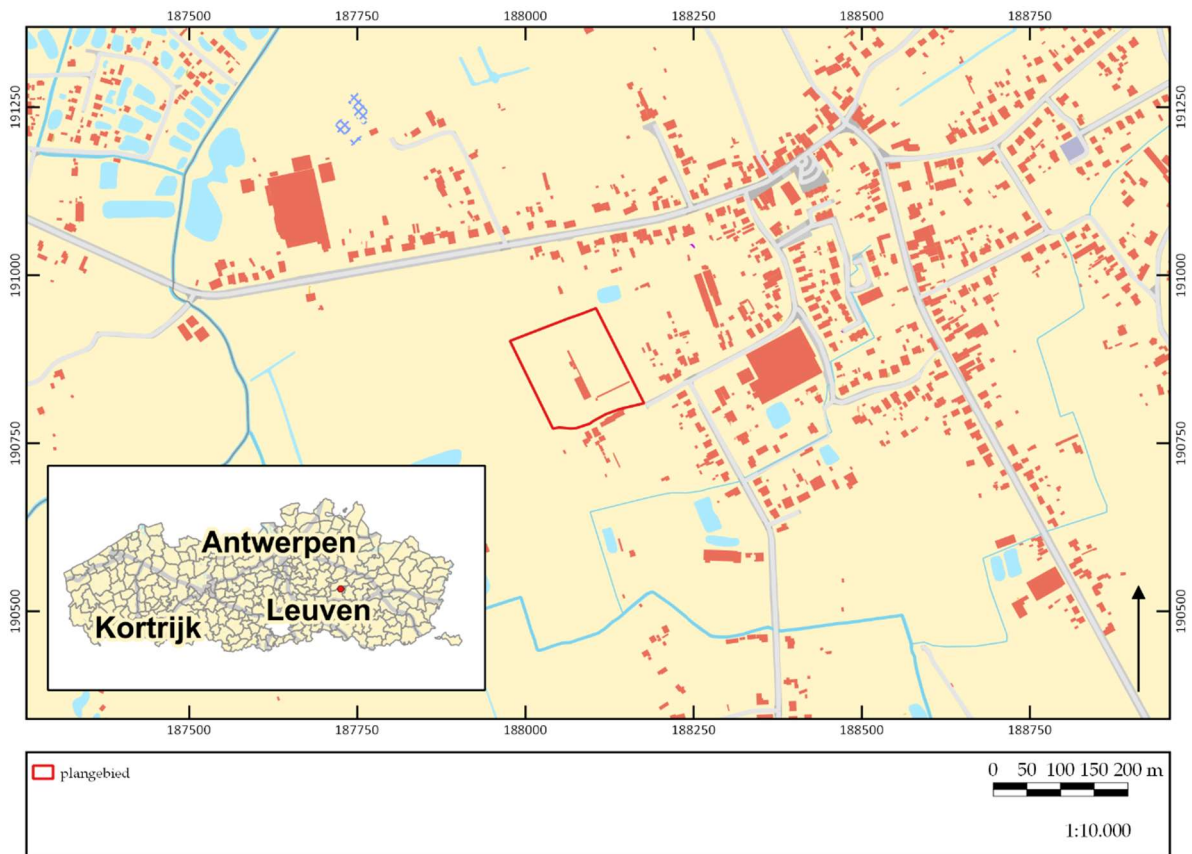
Inhoudsopgave

1 INLEIDING	4
2 TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	5
3 ONDERZOEKSVRAGEN	6
4 KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL VAN HET PROJECTGEBIED EN AANBEVELING	7
4.1 IMPACT VAN VROEGERE EN GEPLANDE WERKEN	7
4.2 POTENTIEBEPALING, KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL EN AANBEVELING	7
LIJST VAN FIGUREN	8

1 Inleiding

Het plangebied is gelegen ten zuiden van de Senatorlaan te Wolfsdonk (gemeente Aarschot, provincie Vlaams-Brabant). De toegang van het terrein verloopt via de Volkensvoortstraat. Het omvat 4 percelen met een totale oppervlakte van ca. 22.650 m². Het terrein is momenteel ingericht in functie van de lokale voetbalclub VC Wolfsdonk Sport. Centraal binnen het terrein bevindt zich een bebouwde zone. Deze wordt in het zuiden gevormd door de kantine van de sportvereniging en de naar het noorden aansluitende aanbouwsels. Zowel links als rechts van deze centrale bebouwde strook is het terrein ingericht met voetbalvelden. In de uiterste noordwestelijke hoek van het terrein bevindt zich een klein bebost areaal. De zuidoosthoek van het terrein is geasfalteerd en doet momenteel dienst als parking.

De opdrachtgever plant de bestaande sportinfrastructuur te vernieuwen. Op de bestaande sportvelden wordt de grasmat vervangen door kunstgras waarbij een bijhorend drainagesysteem dient aangelegd te worden (fig. 1).

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied.

©LARES

2 Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site	Senatorlaan, Aarschot
Ligging	Volkensvoortstraat 58, 3201 Wolfsdonk (Aarschot)
Kadastrale gegevens	Aarschot, 3 ^e afdeling/langdorp 1 afdeling, I, percelen 84, 85 en 82
Bounding Box	187751.018747, 190676.173935, 188603.268747, 191127.620454
Onderzoek	Archeologisch en geschiedkundig bureauonderzoek
Projectcode	2020C242
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut, LAReS Tim R. Clerbaut
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162
Termijn	maart 2020
Geplande ingreep	Herinrichting sportvelden
Totaal oppervlakte plangebied	ca. 22.650 m ²
Geldende wetgeving en voorwaarden	Het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 3.000 m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.
Randvoorwaarden	zie paragraaf 1.1
Doelstelling	Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen (bureauonderzoek) na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief, en hoe hiermee dient omgegaan te worden.
Thesaurus	Archeologienota, bureauonderzoek

3 Onderzoeksvragen

In het kader van dit bureauonderzoek zijn van tevoren enkele vragen geformuleerd waarop het onderzoek antwoord tracht te vinden.

1. Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorische potentieel van het terrein?
2. Welke archeologische sites zijn bekend in of nabij het projectgebied?
3. Wat is de landschapshistoriek/evolutie in gebruik van het terrein?
4. Wat is de impact van de geplande werken?
5. Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende informatie op of is er aanvullend vooronderzoek (al dan niet met ingreep in de bodem) nodig? In het laatste geval: welke methode levert het meeste informatie op?

Voor de resultaten van het bureauonderzoek wordt hier volstaan met te verwijzen naar het eerste deel van de archeologienota.

4 Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied en aanbeveling

4.1 Impact van vroegere en geplande werken

Het plangebied was historisch gezien nooit bebouwd en grotendeels in gebruik als landbouwgrond. Hierdoor zal de toplaag (ploeglaag) van de bodem reeds verstoord zijn, hoewel dit niet heel diepgaand geweest zal zijn temeer de bodemopbouw een goed ontwikkelde plaggenbodem vertoont. Tot op heden is de situatie binnen het plangebied nauwelijks veranderd. Binnen het plangebied is een voetbalcomplex ingericht met de realisatie van twee voetbalvelden en de bouw van een kantine. Hierdoor werd de bodem slechts beperkt geroerd.

De geplande werken bestaan uit het afgraven van de bodem tot een diepte van 27 cm, waarna er kunstgras gelegd zal worden. Ter hoogte van de drainagebuizen zullen sleuven gegraven worden tot een diepte van ca. 80 cm. Deze sleuven zijn zeer beperkt in oppervlakte: hoewel ze de lengte zullen hebben van de voetbalvelden, gaat het om sleuven die slechts hooguit 40 cm breed zullen zijn.

Als bekeken wordt wat de impact van deze werken zijn op de huidige bodemopbouw, die bestaat uit een plaggendek waarbij de plag zelf minstens 60 cm dik is, dan kan gesteld worden dat de geplande werken allemaal uitgevoerd zullen worden in de bovenste 30 cm van de plag en dat alleen de drainagesleuven lokaal dieper gegraven worden en tot in het archeologische vlak zullen reiken. Er is dus sprake van een zeer minieme impact van deze werken op de afgedekte oorspronkelijke bodem.

4.2 Potentiebepaling, kennisvermeerderingspotentieel en aanbeveling

Potentiebepaling

Op basis van de landschappelijke situatie van het plangebied kan wel gesteld worden dat er weinig tot geen natuurlijke hoogteverschillen meer aanwezig zijn door een nivellering en gedeeltelijke ophoging van het terrein. Iets ten westen van het plangebied daalt het landschap richting de Herstelseloop. In de regio stromen nog talrijke kleine (natuurlijke) waterlopen die in de Demer uitmonden. Het plangebied zelf is op ca. 400 m ten oosten van de Herstelseloop gelegen; dichterbij zijn geen waterlopen aanwezig. Een dergelijke situatie, met een reeds aanzienlijke afstand tot water is minder aantrekkelijk voor de jagers-verzamelaars uit het paleo- en mesolithicum. Bijgevolg wordt een lage kans voorop gesteld voor het aantreffen van resten uit deze periode.

Vanaf het neolithicum wordt de landbouw geïntroduceerd. De aanwezigheid van vruchtbare gronden zijn hiervoor erg aantrekkelijk. In de omgeving van het plangebied zijn archeologische resten uit het neolithicum en de Romeinse tijd nog onbekend. Archeologische en historische bronnen tonen wel een middeleeuwse exploitatie aan van het landschap. Bijgevolg kunnen dergelijke archeologische resten ook binnen het plangebied verwacht worden. De kans op het aantreffen van vondsten

vanaf het neolithicum kan bijgevolg als middelhoog benoemd worden. Deze middelhoge potentie loopt evenwel door tot en met de late middeleeuwen. Vondsten kunnen bestaan uit stenen, metalen of ceramische resten. Verder kunnen ook sporen als paalsporen, haardsporen of kuilen voorkomen. Onder het plaggendek zullen de resten en sporen zich in context bevinden.

Voor de nieuwe tijd is op basis van historische kaarten te zien dat het plangebied lange tijd onder landbouw is gebleven. Bijgevolg lijken er geen bewoningsresten vanaf de nieuwe tijd te verwachten binnen het plangebied. Bijgevolg dient er een lage kans op het aantreffen van archeologische resten vooropgesteld te worden. Er kunnen eventuele structuren, sporen of andere resten onder het maaiveld aangetroffen worden.

Kennisvermeerderingspotentieel

Er zijn voldoende argumenten om te stellen dat het plangebied zich in een archeologisch interessante zone bevindt, hoewel de huidige archeologische kennis toch nog als enigszins beperkt kan worden beschouwd. Er is weinig geweten over het plangebied en de aangrenzende terreinen, zodat onbekend is wat er zich hier aan mogelijke archeologische resten in de bodem kan bevinden. Anderzijds is gebleken dat het plangebied een archeologisch interessante situering kent naar analogie met gekende archeologische sites in de bredere omgeving en met name in verband met de middeleeuwse evolutie van Wolfsdonk-Langdorp.

Verder archeologisch onderzoek in een afgebakende zone binnen het plangebied zou dus meer informatie kunnen opleveren over de menselijke aanwezigheid in dit gebied. Het kennisvermeerderingspotentieel wordt als groot ingeschat voor de periode vanaf het neolithicum tot en met de middeleeuwen. Tot nu toe is het beeld over het verleden in het gebied nabij het plangebied (door schaars archeologisch onderzoek) beperkt gebleven tot de late middeleeuwen. Het potentieel op het aantreffen van resten uit andere perioden maakt het interessant om bij aanwezigheid van archeologische resten de hiaten in de kennis van de regio op te vullen.

Aanbevelingen

Hoewel het terrein in een gebied ligt waarvoor een hoge kenniswinst wordt aangenomen, blijken de werken het archeologisch niveau amper te raken. De werken worden uitgevoerd in de bovenste 30 cm van het plaggendek, en alleen ter hoogte van de smalle drainagesleuven reiken ze tot in de afgedekte oorspronkelijke bodem.

Aangezien er amper sprake is van verstoring van het archeologisch niveau, is verder archeologisch vooronderzoek om beter de archeologische potentie van dit terrein in te kunnen schatten niet raadzaam vanuit een kosten-batenanalyse, waarbij rekening is gehouden met de inspanning van verder onderzoek in functie van kennisvermeerdering. Er wordt bijgevolg aangeraden het terrein vrij te geven voor de geplande ontwikkeling.

Lijst van figuren

projectcode	fig.nr.	type	onderwerp	schaal origineel	schaal afbeelding
2020C242	1	kadasterkaart	aanduiding van plangebied op GRB	nvt	1:10.000